

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Seimo
Audito komitetui

I 2025-05-28 Nr. S-2467
2025-06-06 Nr. S-2025-2911

Susipažinti
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

**DĖL ATSAKOMO DĖL SEIMO AUDITO KOMITETO SPRENDIMO DĖL VALSTYBINIO
AUDITO IŠVADOS PATEIKIMO**

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, kaip 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos¹ (toliau – Veiksmų programa) vadovaujančioji institucija², gavo:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2025 m. gegužės 28 d. raštą Nr. S-2467 „Dėl Seimo Audito komiteto sprendimo dėl valstybinio audito išvados“, kuriame prašoma pagal kompetenciją išnagrinėti Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto (toliau – Komitetas) 2025 m. gegužės 21 d. sprendime Nr. 141-P-13 (toliau – Sprendimas) teikiamus siūlymus ir apie priimtus sprendimus informuoti Komitetą bei pateikti jam kitą Sprendime prašomą informaciją.

Sprendimo 8 punkte Finansų ministerijos prašoma pateikti³ pamečiui informaciją apie Veiksmų programos lėšas, kurios susidarė dėl atliktų korekcinio veiksmų; nurodyti, kiek lėšų po to, kai šie veiksmai buvo atlikti, buvo grąžinta Europos Komisijai (toliau – EK), jų kompensavimo šaltinius; taip pat pateikti detalius paaiškinimus, kaip ir iš kokių finansavimo šaltinių, nustačius neatitikimus, Veiksmų programos lėšos kompensuojamos ir kodėl atliktos finansinės pataisos nesukelia nuostolių Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui.

2) Komiteto 2025 m. birželio 6 d. raštą Nr. S-2025-2911 „Dėl informacijos apie 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu virškontraktuotus projektus pateikimo“ (toliau – 2025 m. birželio 6 d. raštas), kuriame prašoma Finansų ministerijos nurodyti, iš kokių finansavimo šaltinių buvo finansuoti projektai, kurių vertė sudaro 8,21 mlrd. eurų (detalizuoti visą 8,21 mlrd. eurų struktūrą); kokios institucijos ir kada priėmė sprendimus virškontraktuoti EK projektus, juos atrinko ir kada jie buvo įtraukti į virškontraktuotų lėšų imtį; kokie projektai įtraukti į virškontraktuotą 1 mlrd. eurų sumą, iš kokių lėšų jie buvo finansuoti (detalizuojant finansavimo šaltinius ir sumas) ir kokie subjektai šiuos

¹ 2014 m. rugsėjo 8 d. Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimas Nr. C(2014) 6397, kuriuo patvirtinami tam tikri „2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos“ elementai, kad, siekiant investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslo, iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo ir specialaus asignavimo Jaunimo užimtumo iniciatyvai būtų teikiama parama Lietuvai.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimo Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“ 2 punktas (skelbiamas: [528 Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąj...](#)).

³ Atsižvelgdama į tai, kad informacija pagal 2025 m. birželio 6 d. rašte pateiktus klausimus papildė informaciją, parengtą pagal 2025 m. gegužės 28 d. rašte pateiktus klausimus, Finansų ministerija 2025 m. birželio 10 d. el. laišku (aurita.buragiene@lrs.lt) informavo Komitetą, kad į abu minėtus raštus atsakymas bus pateiktas vienu Finansų ministerijos raštu.

projektus įgyvendino; kurios agentūros vykdė virškontraktuotų projektų administravimą ir ar šie projektai pateko į audito institucijos tikrintų projektų mastą; kaip EK virškontraktuotų projektų įgyvendinimo rezultatai dera su Veismų programos tikslais.

Atsižvelgdami į Sprendimo 8 punkte ir 2025 m. birželio 6 d. rašte pateiktus prašymus, teikiame prašomą informaciją ir paaiškinimus.

Veismų programai įgyvendinti EK 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014) 6397 ir 2022 m. birželio 6 d. sprendimu Nr. C(2022) 4659 įsipareigojo Lietuvos valstybei skirti 7 033 542 834 eurus Europos Sąjungos (toliau – ES) lėšų.

Lietuvos valstybė, vadovaudamasi 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006⁴, 120 straipsniu, įsipareigojo Veismų programai įgyvendinanti prisidėti nacionalinėmis lėšomis (bendrojo finansavimo ir (ar) projektų vykdytojų lėšomis), kurios sudarys ne mažiau kaip 1 178 402 394 eurus.

Taigi, siekdama tinkamai ir visa apimtimi įgyvendinti Veismų programą, Lietuvos valstybė (Finansų ministerija) turėjo EK deklaruoti **ne mažiau kaip 8 211 945 288 eurus** pagal Veismų programą įgyvendinant projektus (toliau – projektai) patirtų Veismų programos lėšomis tinkamų finansuoti išlaidų (toliau – tinkamos finansuoti projektų išlaidos), kad EK Lietuvos valstybei pervestų 7 033 542 834 eurus ES lėšų.

EK užbaigimo gairių⁵ 4.5 papunktyje nustatyta, kad valstybės narės gali EK deklaruoti tinkamų finansuoti projektų išlaidų daugiau, nei programose suplanuota, tai vadinama išlaidų perviršiu arba virškontraktavimu. Užbaigiant programas ir jas užbaigus laikoma, kad EK deklaruotas projektų išlaidų perviršis pakeičia nustatytas netinkamas finansuoti projektų išlaidas.

Taigi, Lietuvos valstybė, kaip ir kitos valstybės narės, valdydama rizikas, kad, patyrus mažiau tinkamų finansuoti projektų išlaidų, nei planuota⁶, arba, daliai projektų išlaidų tapus netinkamomis finansuoti⁷, bendros tinkamos finansuoti projektų išlaidos bus mažesnės nei reikiama deklaruoti EK minimali išlaidų suma, pasinaudojo EK sudaryta galimybe deklaruoti EK daugiau tinkamų finansuoti projektų išlaidų.

Virškontraktavimo galimybė ir limitai kiekvienai ministerijai nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimo Nr. 1326 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos investicijų veiksmų programos priedo patvirtinimo“⁸ 9 punkte. Virškontraktavimo galimybė suteikia teisę ministerijoms skirti papildomą finansavimą jau įgyvendinamiems projektams, kuriems dėl objektyvių priežasčių pritrūko finansavimo, taip pat finansuoti daugiau projektų pagal rinkos susidomėjimo sulaukusias priemones ir kvietimus bei skelbti naujus kvietimus projektams įgyvendinti ir sudaryti naujas projektų sutartis. Todėl virškontraktavimas naudojamas toms pačioms Veismų programos priemonėms ir (ar) projektams, tokiais pačiais sąlygomis, finansuojamas iš

⁴ Skelbiamas: [Reglamentas - 1303/2013 - EN - EUR-Lex](#).

⁵ Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo pagalbos veiksmų programų ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo programų pagal Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP II) (2014–2020 m.) užbaigimo gairės, publikuotos EK 2022 m. gruodžio 14 d. pranešime Nr. 2022/C 474/01 (skelbiamos: [EK uždarymo gairės](#)).

⁶ Pavyzdžiui, įgyvendinant projektus prekės, paslaugos ir (ar) darbai įsigyti pigiau, nei prognozuota.

⁷ Pavyzdžiui, nustačius projektų pažeidimų ir priėmus sprendimus dalį projektams išmokėtų ES ir (ar) bendrojo finansavimo lėšų susigrąžinti iš projektų vykdytojų.

⁸ Skelbiamas: [1326 Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priedo patvirtinimo](#).

tų pačių finansavimo šaltinių. Papildomai skiriamas finansavimas (ES ir bendrojo finansavimo lėšos) įprasta tvarka planuojamas Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, kuris tvirtinamas Seimo. Taip pat tinkamų finansuoti projektų išlaidų perviršis (virškontraktavimas) susidaro ir projektų vykdytojams prisidedant prie projektų finansavimo nuosavomis lėšomis, kai jomis prisidedama daugiau, negu minimaliai reikalaujama pagal Veiksmų programoje numatytus įsipareigojimus. Tokia situacija susidaro, pavyzdžiui, dėl valstybės pagalbos reikalavimų, kai įmonės privalo prisidėti prie projektų finansavimo daugiau, negu reikalaujama minimaliai pagal Veiksmų programą, arba kai projektų vykdytojai savanoriškai įgyvendina didesnės apimties projektus, prisidedančius prie Veiksmų programos tikslų įgyvendinimo.

Lietuvos valstybė, įgyvendindama Veiksmų programą, iki 2025 m. balandžio 24 d. EK buvo deklaravusi **9 208 273 072 eurus** įgyvendinant projektus patirtų išlaidų, iš kurių 6 973 054 851 euras projektų išlaidų buvo apmokėtas ES lėšomis⁹, 345 919 357 eurai – bendrojo finansavimo lėšomis ir 1 889 298 865 eurai – projektų vykdytojų lėšomis (įvertinus iki galutinių sąskaitų EK pateikimo dienos atliktus korekcinius veiksmus¹⁰). T. y. 996 327 844 eurai daugiau nei reikiama deklaruoti EK minimali tinkamų finansuoti projektų išlaidų suma.

2025 m. balandžio 25 d. pateiktos galutinės sąskaitos EK, kuriose buvo atlikti korekciniai veiksmai, mažinantys per visą Veiksmų programos įgyvendinimo laikotarpį deklaruotų projektų tinkamų finansuoti išlaidų sumą. Bendra atliktų korekcinių veiksmų suma sudaro **261 274 888 eurus** (170 107 598 eurai ES lėšos, 1 264 769 eurai bendrojo finansavimo lėšos ir 89 901 132 eurai projektų vykdytojų lėšos). Minėtų korekcinių veiksmų priežastys: 27 131 758 eurai – korekciniai veiksmai dėl audito metu pateiktų pastebėjimų, 216 246 040 eurų – korekciniai veiksmai, siekiant sumažinti audito metu nustatytą bendrąjį klaidos lygį iki 2 procentų¹¹ ir 17 897 089 eurai – korekciniai veiksmai pagal įgyvendinančiųjų institucijų priimtus sprendimus pripažinti dalį projektų išlaidų netinkamomis finansuoti, kurie nėra susiję su audito metu pateiktais pastebėjimais.

Taigi, galutinėse sąskaitose EK atlikus minėtus korekcinius veiksmus, likusi EK deklaruota tinkamų finansuoti projektų išlaidų suma sudaro **8 946 998 184 eurus** (6 802 945 810 eurų ES lėšos, 344 654 645 eurai bendrojo finansavimo lėšos ir 1 799 397 729 eurai projektų vykdytojų lėšos) ir yra didesnė nei minimali tinkamų finansuoti projektų išlaidų suma, kurią deklaravus EK ji Lietuvos valstybei išmoka Veiksmų programai įgyvendinti skirtą ES lėšų sumą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Lietuvos valstybė dėl galutinėse sąskaitose EK atliktų korekcinių veiksmų **negrąžino ir neturės grąžinti** EK Lietuvos valstybei išmokėtų **ES lėšų**.

Paaikšiname, kad, kai nustatoma, kad įgyvendinant projektus patirtos išlaidos yra netinkamos finansuoti, šioms išlaidoms apmokėti skirtos ES ir bendrojo finansavimo lėšos¹² susigrąžinamos iš projektų vykdytojų, vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2024 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“¹³, (toliau – PAFT).

⁹ Lietuvos valstybei EK išmokama ES lėšų dalis nepriklauso nuo to, kokia apimtimi Lietuvos valstybė, įgyvendindama Veiksmų programą, faktiškai finansavo projektus būtent ES lėšomis.

¹⁰ Nuo 2017–2018 ataskaitinių metų iki 2022–2023 ataskaitinių metų bendra korekcinių veiksmų suma sudaro 89 824 174 eurus.

¹¹ Vadovaujantis Išlaidų deklaravimo ir sąskaitų Europos Komisijai rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. 1K-346 „Dėl Išlaidų deklaravimo ir sąskaitų Europos Komisijai rengimo taisyklių patvirtinimo“, 28 punktu (skelbiamos: [1K-346 Dėl Išlaidų deklaravimo ir sąskaitų Europos Komisijai rengimo taisyklių patvirtinimo](#)).

¹² Projektų vykdytojų lėšos, kuriomis buvo apmokėtos netinkamos finansuoti projektų išlaidos, nėra susigrąžinamos.

¹³ Skelbiamos: [1K-316 Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo](#).

Tuo tarpu, kai nustatoma, kad įgyvendinant projektus patirtos išlaidos yra netinkamos finansuoti ne dėl projektų vykdytojų veiksmų ar neveikimo (pavyzdžiui, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui konstatavus, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas prieštarauja Sutarčiai dėl ES veikimo), šioms išlaidoms apmokėti skirtos ES lėšos¹⁴ padengiamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, vadovaujantis Bendrai finansuojamų projektų netinkamų deklaruoti Europos Komisijai išlaidų apmokėjimo valstybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. 1K-294 „Dėl Bendrai finansuojamų projektų netinkamų deklaruoti Europos Komisijai išlaidų apmokėjimo valstybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašo patvirtinimo“, (toliau – Aprašas).

Atkreipiamė dėmesį, kad projektų išlaidos, susijusios su sąskaitose EK atliktais korekciniais veiksmais, kai šie korekciniai veiksmai: a) atlikti **siekiant sumažinti audito metu nustatytą klaidos lygį iki 2 procentų** arba b) yra susiję su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės (toliau – Valstybės kontrolė) pastebėjimais ar jų dalimis, su kuriais Finansų ministerija nesutinka, **nėra susigražinamos iš projektų vykdytojų ir (ar) nėra padengiamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų**, vadovaujantis Aprašo 1¹ punktu.

Atsižvelgdami į Komiteto prašymą pateikti projektų, finansuojamų virškontraktavimo lėšomis, sąrašą, paaiškiname, kad tokio sąrašo sudaryti objektyviai nėra galimybės, nes:

1) Virškontraktavimas nėra atskiras finansavimo šaltinis ar priemonė. Tai yra rizikos valdymo mechanizmas, taikomas siekiant užtikrinti maksimalų Lietuvos valstybei skirtų ES lėšų investavimą ir atgavimą iš EK.

2) Visi projektai finansuojami iš tų pačių Veiksmų programos prioritetų pagal ministerijų patvirtintas priemones ir kvietimus. Projektai nėra žymimi ar klasifikuojami kaip „finansuojami iš virškontraktavimo“, todėl nėra atskiro projektų sąrašo ar atskiro lėšų krepšelio, priskiriamo virškontraktavimui.

Informuojame, kad visi projektai ir jų informacija (projekto vykdytojo pavadinimas, prašytas, skirtas ir faktiškai išmokėtas finansavimas ir pan.) viešai skelbiami interneto svetainėje esinvesticijos.lt ([Paraiškos ir projektai | 2014-2020 Europos Sąjungos fondų investicijos Lietuvoje](#)).

Projektų planavimas, atranka, sprendimų dėl atrinktų projektų finansavimo Veiksmų programos lėšomis priėmimas ir projektų administravimas reglamentuoti 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“,¹⁵ ir PAFT.

Ministerijos, kaip atsakingos institucijos, įgyvendindamos Veiksmų programą, vykdo investicijų planavimą, vadovaudamosi Veiksmų programoje nustatytais tikslais, ir siekia užtikrinti efektyviausią jų įgyvendinimą. Atsižvelgdamos į tai, kas išdėstyta, ministerijos, planuodamos investicijas, įvertina visas galimas alternatyvas ir pasirenka tokias veiklas, kurios geriausiai prisideda prie Veiksmų programos tikslų įgyvendinimo. Rengdamos priemonių įgyvendinimo planus, ministerijos pagal atskiras Veiksmų programos priemones suplanuoja, kokia apimtimi ir už kokią sumą bus įgyvendinami projektai konkrečiai problemai spręsti. Skirdamos finansavimą konkrečiai problemai spręsti, ministerijos projektų įgyvendinimo reikalavimus nustato projektų finansavimo sąlygų aprašuose (toliau – PFSA). Kai ministerija priima sprendimą didinti finansavimą (pavyzdžiui,

¹⁴ Bendrojo finansavimo ir projektų vykdytojų lėšos, kuriomis buvo apmokėtos netinkamos finansuoti projektų išlaidos, nėra sugražinamos.

¹⁵ Skelbiamos: [1090 Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių](#)

perskirstyti lėšas iš kitų priemonių arba panaudoti skirtą virškontraktavimą), visiems papildomai atrenkamiems projektams taikomos tos pačios PFSA nustatytos sąlygos, kaip ir pirminiuose kvietimuose.

Visų projektų atranką, vertinimą ir administravimą pagal patvirtintus PFSA atlieka įgyvendinančiosios institucijos, projektų atrankai taikydamos vienodus principus ir reikalavimus.

Ministerijos ir įgyvendinančiosios institucijos, atsakingos už konkrečius Veiksmų programos investicijų prioritetus, šiems prioritetams įgyvendinti skirtų Veiksmų programos lėšų planavimą, projektų atranką ir administravimą, nurodytos Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“, ¹⁶ priede.

Pažymime, kad Veiksmų programos audito institucija – Valstybės kontrolė – kiekvienais metais atlieka Veiksmų programos auditą, kurio metu iš visų per ataskaitinį laikotarpį EK deklaruotų išlaidų (įskaitant išlaidas, kurios viršija minimalią EK privalomą deklaruoti tinkamų finansuoti projektų išlaidų sumą) atsirenka dalį išlaidų, kurias audito metu patikrina. Taigi visų projektų išlaidos turėjo vienodas galimybes audito metu būti atrinktos ir patikrintos.

Valstybės kontrolės atliktų Veiksmų programos auditų informacija ir rezultatai pateikti audito ataskaitose ir viešai skelbiami Valstybės kontrolės interneto svetainėje ([Veikla | Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė](#)). Audito ataskaitų už konkrečius ataskaitinius metus 6 priede „Detaliojo testavimo pavyzdžių atrankos rezultatai“ nurodyti projektai, kurių išlaidos buvo audituotos atliekant konkrečius ataskaitinių metų detaliuosius testus. Informacijos apie audituotus projektus atliekant konkrečius ataskaitinių metų kontrolės testus Finansų ministerija neturi (tokią informaciją Komitetui galėtų pateikti tik Valstybės kontrolė).

Informuojame, kad dėl kitų Sprendime nurodytų prašymų, skirtų Finansų ministerijai, informaciją Komitetui pateiksime iki Sprendime nurodyto termino, t. y. š. m. rugpjūčio 29 d.

PRIDEDAMA. Detali informacija apie sąskaitose EK atliktus korekcinius veiksmus pagal kiekvienus ataskaitinius metus, 1 lapas.

Rasa Baltronaitė, tel. +370 661 91 721, el. p. rasa.baltronaite@finmin.lt,
 Dovilė Katinienė, tel. +370 690 74 144, el. p. dovile.katiniene@finmin.lt,
 Raminta Kemešytė, tel. +370 669 85 208, el. p. raminta.kemesyte@finmin.lt,
 Ieva Kiznevičiūtė, tel. +370 690 32 163, el. p. ieva.kizneviciute@finmin.lt.

¹⁶ Skelbiamos: [528 Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąj...](#)